

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adli ve İdari yargıda verilen kararların ve ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'yi mahkûm ettiği kararların uygulanıp uygulanmadığı, uygulanmayan kararlar varsa nedenlerinin ne olduğunun ve bununla birlikte uygulamadaki aksaklıkların Yüce Meclisimizce belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

2 İbrahim Öktem
İstanbul Milletvekili
İstanbul

1 Süleyman Bülbül
Aydın Milletvekili

3 Hasan Baltacı
Kastamonu MV

Dr. Fikret ŞAHİN
Balıkesir Milletvekili

4 Bayram Mustafa
Adana MV

6 Alpay Anter

8 MB Akın
İzmir MV.

Mehmet
Mehmet

7 Orhan Sarıbal
Bursa MV.

U. Gür
Utku Gökçöre
Eskişehir MV.

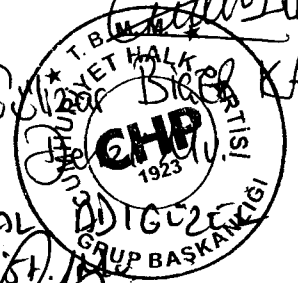
10 Ahmet ÖNAL
Kırıkkale Dr.

U. Gür

Mehmet Kemal
İstanbul MV

12 H. KARASU
Sivas MV.

13 G. Gür
14 G. Gür
15 G. Gür

Gerekçe;

Türkiye, AIHM sistemine 1987'de girmesine rağmen, o günden bu güne Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin birden çok maddesini ihlal etmiş ve mahkûmiyet almıştır. Türkiye'ye karşı verilen kararların birçoğu ilke kararlar arasında yer almıştır. AIHM'in 2018 yılındaki adli çalışmalarıyla ilgili verilere göre, Türkiye düşünce ve ifade özgürlüğünden en fazla mahkûm olan ülkeler arasında ilk sırada yer almaktadır. 2018'de Türkiye'den yapılan başvurularda alınan kararların 140'ında en az bir hak ihlali olduğuna hükmedilmiş, bu davaların 40'ında, ifade ve düşünce özgürlüğünün korunmasıyla ilgili Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AIHS) 10. maddesini ihlal ettiğine hükmedilmiştir. AIHS'nin adil yargılama hakkıyla ilgili 6. maddesinin farklı fıkralarını da ihlalde verilen kararlarda Türkiye 53 kez mahkûm edilmiştir. Türkiye AIHM'nin zorunlu yargı yetkisini tanıdığı için mahkemenin verdiği her ihlal kararını uygulamakla yükümlüdür. AIHS'nin 46'ncı maddesine göre, mahkeme kararları bağlayıcıdır. "Akit devletler taraf oldukları davalarda Mahkemenin nihai kararına uymayı taahhüt" etmişlerdir. Bu kararlar, milli mahkeme kararlarını ortadan kaldırmaz. Sadece bunların AIHM'i ihlal ettiğini belirler. AIHM kararının uygulanması için akit devletler gereken önlemleri almak zorundadır. İhlal mevzuattan kaynaklanıyorsa, ilgili yasanın ya da yönetmeliğin değiştirilmesi uygulamalardan kaynaklanıyorsa, yasal ya da idari önlemlerle bu uygulamaların aşılması gerekmektedir. Ancak bu durum Türkiye tarafından uygulanmamaktadır. Terörle Mücadele Kanunu madde 7/2 AIHM içtihatları dikkate alınarak ciddi değişiklikler geçirmiştir. Fakat Barış Akademisyenleri yargılamaları açık bir şekilde ortaya koymaktadır ki; uygulama yasada yapılan iyileştirmeleri de dikkate almamaktadır. Yargılamadan kaynaklı açık ihlaller bu örnekte olduğu gibi yaşanmaya devam etmektedir. Bu hususlara ilişkin örneklerin de belirlenebilmesi sorunun çözümü için elzemdir.

Türkiye sadece AIHM kararlarını değil Adli ve İdari yargıda verilen kararları da uygulamamaktadır. Bu kararların uygulanmaması en başta hak arama özgürlüğün ve Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesini ihlal etmektedir.

Uygulamada en çok sorun, iptal davalarında verilen yürütmenin durdurulması kararları ile iptal kararlarının uygulanmasında yaşanmaktadır. İptal ya da yürütmenin durdurulması kararlarının uygulanmaması, hiç uygulamama (verilen kararı cevapsız bırakma), eksik uygulama (bir kısmını yerine getirip, bir kısmını yerine getirmeme), hatalı uygulama (hesap hatası yaparak uygulama), geç uygulama (makul veya otuz günlük süreden sonra uygulama)

şekli uygulama (muvazaalı infaz-uygulamanın ardından iptale konu işlemi veya benzerini tekrar tesis etme) şeklinde ortaya çıkmaktadır. Özellikle yürütmenin durdurulması yönünde verilen kararlara uyulmaması sebebiyle birçok zaman giderilmesi mümkün olmayan zararlar ortaya çıkmaktadır. İnsanların yaşam alanlarının, çevrenin ve kamunun ciddi zararlara uğrayabildiği bu durumlarda hiçbir yaptırım uygulanmamaktadır. Bu kararların uygulanmasına ilişkin mevzuattaki ve uygulamadaki noksanlıkların belirlenip gerekli düzenlemelerin TBMM tarafından yapılabilmesi için bu konuların araştırılması gerekmektedir.

Yukardaki gerekçelerle Adli ve İdari yargıda verilen kararların ve ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'yi mahkûm ettiği kararların uygulanıp uygulanmadığı, uygulanmayan kararlar varsa nedenlerinin ne olduğunun ve bununla birlikte uygulamadaki aksaklıkların Yüce Meclisimizce belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

791... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
15	Servet Ünsal	Ankara	
16	Ömer Fethi Güler	Niğde Mu.	
17	Ali Özdeniz	Kabrenarmeraz	
18	Gözen SAHİN	Hatay Mu.	
19	Dr. Ali Şener	İstanbul Mu.	
20	Gözde Akkuş İlgedi	İstanbul Mu.	

